

Sygn. akt VII U 3597/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piotrowska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Wielgosz

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 r. w Gdańsku na rozprawie
sprawy F. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania F. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 26 kwietnia 2017 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje F. D. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 marca 2017r. oraz stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie.

SSO Ewa Piotrowska

Sygn. akt VII U 3597/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 kwietnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu F. D. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.), dalej: ustawa.

Zakład podał, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, ale jedynie 8 lat 9 miesięcy i 16 dni. Nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 21 sierpnia 1980 r. do 31 grudnia 1989r., gdyż zaświadczenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 12 stycznia 2016 r. jest mało wiarygodne – zostało wystawione po likwidacji zakładu pracy oraz po śmierci właściciela zakładu pracy – S. Ś., a pieczętka na zaświadczeniu jest kopią.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę. Ubezpieczony podniósł, że w całym wskazanym przez ZUS okresie był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku piekarza, w tym samym

zakładzie, w którym zmieniał się jedynie właściciel. Na okoliczność powyższego ubezpieczony wniósł o przesłuchanie świadków.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony F. D. urodził się w (...), z zawodu piekarz, w dniu 21 marca 2017 r. złożył w pozwanym organie rentowym wniosek o emeryturę.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu 19 sierpnia 2014 r.

/okoliczności bezsporne, vide: wniosek – k. 1 akt ZUS t. dot. emerytury/

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. staż ogólny 25 lat, 4 miesiące i 24 dni, w tym 25 lat, 2 miesiące i 12 dni okresów składkowych oraz 2 miesiące i 13 dni okresów nieskładkowych, jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

/dowód: karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego – k. 13 akt ZUS t. dot. emerytury/

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 24 kwietnia 2017 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nieudowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W spornym okresie od 21 sierpnia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r. ubezpieczony F. D. był zatrudniony w piekarni S. Ś. na stanowisku piekarza (adres w G., przy ul. (...)). Stosunek pracy rozwiązał się na mocy porozumienia stron.

/dowód: świadectwo pracy z dn. 6.6.2003 r. – k. 8 akt ZUS t. dot. renty z tytułu niezdolności do pracy/

W tym czasie ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom społecznym w okresach:

- od 21.8.1980 r. do 31.3.1982 r.
- od 1.5.1982 r. do 31.3.1983 r.
- od 1.5.1983 r. do 31.3.1984 r.
- od 1.5.1984 r. do 31.3.1986 r.
- od 1.5.1986 r. do 30.4.1987 r.
- od 1.6.1987 r. do 30.4.1988 r.
- od 1.6.1988 r. do 30.4.1989 r.
- od 1.6.1989 r. do 31.12.1989 r.

W pozostałym okresie ubezpieczony przebywał na urloпах bezpłatnych udzielanych przez pracodawcę, które były związane z rocznym remontem piekarni.

Od dnia 1.1.1990 r. ubezpieczony został zatrudniony przez J. K., który przejął prowadzenie piekarni.

/dowód: potwierdzenie ubezpieczenia pracowników i innych ubezpieczonych – k. 10 akt ZUS dot. emerytury; zaświadczenie o zatrudnieniu – k. 9 akt ZUS dot. renty z tytułu niezdolności do pracy; zeznania ubezpieczonego F. D. na rozprawie w dniu 19 grudnia 2017 r. protokół elektroniczny od 00:02:14 – k. 45/

Piekarnia przy ul. (...) w G. w zakwestionowanym okresie była prowadzona przez S. Ś., który dzierżawił lokal od miasta. Prowadził tę piekarnię wraz z synem J. Ś.. W spornym okresie pracował tam M. C., H. Ś. –kolejny syn właściciela, J. D. – brat wnioskodawcy, I. K. – na stanowisku ekspedientki oraz wnioskodawca, a od 1989 r. również A. W..

W czasie zatrudnienia w piekarni w okresie zakwestionowanym przez ZUS, z wyłączeniem wskazanych wyżej okresów przebywania na urlopie bezpłatnym, ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracował na stanowisku piekarza.

Była to pracę na nocną zmianę. Ubezpieczony pracował wyłącznie przy wypieku pieczywa. Zajmował się wyrabianiem ciasta na bułki i chleb i obsługą pieca, wkładaniem pieczywa do pieca i wykładaniem go.

Warunki pracy ubezpieczonego po 1989 r., tj. po przejęciu piekarni przez J. K., nie zmieniły się. Miał dokładnie takie same obowiązki, pracował w ten sam sposób i w tym samych warunkach jak wówczas, gdy był zatrudniony przez S. Ś..

Zaświadczenie o pracy w warunkach szczególnych dla F. D. podpisał J. Ś..

/dowód: zeznania ubezpieczonego F. D. na rozprawie w dniu 19 grudnia 2017 r. protokół elektroniczny od 00:02:14 – k. 45; zeznania świadków na rozprawie w dniu 18 września 2017 r., protokół elektroniczny – k. 28: M. C. od 00:08:27, H. Ś. od 00:13:38, J. D. od 00:19:14, I. K. od 00:22:25; A. W. od 00:25:38/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach rentowych pozwanego organu oraz aktach osobowych ubezpieczonego ze spornego okresu, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania M. C., H. Ś., J. D., I. K. oraz A. W., bowiem jako osoby obce (za wyjątkiem J. D.), nie zainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnione w spornym okresie w tym samym zakładzie pracy miały dostateczną wiedzę na temat warunków pracy ubezpieczonego.

Wszyscy świadkowie w sposób logiczny i spójny opisywali rodzaj obowiązków i zadania, jakie wnioskodawca wykonywał w spornych okresach. Świadkowie ci zgodnie zeznali, iż przed 1989 i po 1990 nie zmieniły się ani warunki pracy ubezpieczonego ani rodzaj jego obowiązków. Zmienił się jedynie właściciel piekarni – od 1990 r. był nim J. K.. Okres pracy ubezpieczonego w piekarni J. K. został przez pozwany organ rentowy zaliczony do okresów pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu zeznania ubezpieczonego F. D. także zasługują na walor wiarygodności, gdyż jego zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych Sąd uznał odwołanie skarżącego F. D. za zasadne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 j.t. ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale X (W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) pod pozycją 11 wskazano prace przy wypieku pieczywa.

Wskazać również należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 19 sierpnia 2014 r. osiągnął 60 rok życia. Wnioskodawca na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach można uznać pracę od dnia 21 sierpnia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1989 r. w piekarni S. Ś. z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadectwa pracy). Faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został także potwierdzony zeznaniami świadków – współpracowników wnioskodawcy ze spornych okresów zatrudnienia – którzy zgodnie wskazali, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w warunkach szczególnych prace przy wypieku pieczywa.

Mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd Okręgowy uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia w piekarni S. Ś. na stanowisku piekarza – tj. prace przy wypieku chleba, co odpowiada warunkom pracy, o których mowa w Wykazie A, dziale X, poz. 11 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, wobec udowodnienia wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony F. D. spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a także spełnił przesłankę udokumentowania stażu co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W tym miejscu zwrócić także należy uwagę na to, iż zgodnie z brzmieniem art. 118 ust. 1a ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Należy podkreślić, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. OTK-A 2007/8/97 powyższy przepis należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nie ustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołanie ubezpieczonego za zasadne zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o zeznania świadków i ubezpieczonego wyjaśniające zakres obowiązków i charakter jego pracy, co uzasadnia zastosowanie dyspozycji art. 118 ust. 1a ustawy poprzez wnioskowanie a contrario.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 26 kwietnia 2017 r. i przyznał ubezpieczonemu F. D. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 1 marca 2017 r. (tj. od pierwszego miesiąca złożenia wniosku o emeryturę). Sąd wziął pod uwagę fakt, iż wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 21 marca 2017 r. oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Działając zaś na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, mając na uwadze fakt, iż dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, mającego wpływ na jego prawo do wnioskowanego świadczenia.

SSO Ewa Piotrowska